

## Henkirikollisuuden kehitys vuosina 2005–2006

Henkirikosten kokonaismäärä lisääntyi tilastokeskuksen poliisitilaston mukaan vuonna 2006 edellisvuoteen verrattuna viidellä (+4 %). Käytännössä rikosten määrä pysyi siten jokseenkin ennallaan ja myös vuoden 2007 alkupuolen tiedot viittaavat siihen, että henkirikosten määrän lasku on toistaiseksi taittunut. Muutokset rikollisuuden määrässä ovat viime vuosina keskittyneet alkoholiongelmaisten työelämästä syrjäytyneiden miesten alkoholisidonnaiseen väkivaltaan ja rikollisuuden rakenne on kaiken kaikkiaan ollut koko katsauskauden hyvin vakaa.

### Tyypillinen suomalainen henkirikos

Tyypillinen suomalainen henkirikos on yksityisasunnossa tehtävä ryppyriita-tappo. Aseena on keittiöveitsi ja tekoajankohtana viikonloppu. Syyllinen ja uhri ovat vanhoja tuttuja, keski-ikäisiä, yksin asuvia, työelämästä syrjäytyneitä, päihteitä väärinkäyttäviä miehiä, joilla on takanaan useita aiempia väkivalta- ja muita rikostuomioita. Tekohetkellä kumpikin on 2–3 promillen humalassa.

Kahdessa henkirikoksessa kolmesta kaikki osapuolet ovat päihtyneitä. Teoista 85 %:ssa ainakin joku osapuolista (yleensä syyllinen) on tekohetkellä päihtyneiden vaikutuksen alainen. Yleensä päihde on alkoholi tai alkoholin ja psyyklilääkkeiden yhdistelmä. Humalatilat ovat säännönmukaisesti syviä, 1,5–3 promillea. Kuka uhriksi ja syylliseksi ryppyporukasta lopulta valikoituu, voi monessa tapauksessa olla sattumanvaraista. Esitutinnan johtajien arvioiden mukaan miessyylisistä ja aikuisista miesuhreista 75 % on päihtyneiden väärinkäyttäjistä, naissyylisistä ja -uhreista osuus on vajaat 50 %.

Kovia huumeita henkirikosten yhteydessä esiintyy edelleenkin suhteellisen harvoin.

Esitutinnanjohtajien arvion mukaan miesten tekemistä henkirikoksista runsaat 70 % ja naisten tekemistä puolet on täysin mielijohteisia, vastaavasti miehiin kohdistuneista rikoksista mielijohteisia on niin ikään 70 % ja naisiin kohdistuneista 60 %.

Rikospaikkana on tavallisimmin uhrin asunto, aseena puukko tai keittiöveitsi ja tekoajankohtana viikonloppuilta. Miesten rikokset ovat pääosin tuttavien, ryppykavereiden välisiä. Teot, joissa tekijä tai uhri on nainen, tapahtuvat yleensä perhepiirissä.

Henkirikollisuus on Suomessa yhteiskunnan huono-osaisimpien keskinäistä rikollisuutta. Runsaat 70 % syyllisistä ja uhreista on työelämän ulkopuolella olevia työikäisiä. Työttömien työikäisten todennäköisyys päätyä henkirikoksen tekijäksi tai uhriksi onkin sekä miehillä että naisilla kymmen-viisitoistakertainen muihin sosiaaliryhmiin nähden. Asunnottomia rikososapuolista on joka kymmenes – määrä on yli 20-kertainen koko aikuisväestöön nähden. Huomionarvoista on myös se, että henkirikoksiin syyllistyvistä miehistä 50–60 % ja naisistakin yli kolmannes on tuomittu väkivaltarikoksista jo aiemmin, yleensä useita kertoja. Väkivaltarikosten moninkertaiset uusijat muodostavat henkirikoksiin syyllistyvistä merkittävän osan.